

PERSPEKTIVE ZA RAZVOJ TURIZMA GRADA OPATIJE

Šantić, Ivona

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:592559>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Ivona Šantić

PERSPEKTIVE RAZVOJA TURIZMA GRADA OPATIJE

Završni rad

Karlovac, 2022.

Ivona Šantić

Perspektive razvoja turizma grada Opatije

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Osnove specifičnih oblika turizma

Mentor: dr. sc. Mateja Petračić, viši pred.

Matični broj studenta: 0618616046

Karlovac, rujan, 2022.

ZAHVALA

Želim se zahvaliti svim profesorima na prenesenom znanju i pomoći koju su mi pružali tokom studiranja. Posebno hvala mojoj mentorici dr. sc. Mateji Petračić na mentorstvu, ukazanom povjerenju, nesebičnoj pomoći i ohrabrivanju tokom cijelog mog školovanja, koje me naposljetku i dovelo do diplome.

Također se zahvaljujem svojoj obitelji i prijateljima koji su me uvijek podupirali i bodrili na mom putu, te mi svojom podrškom uljepšali dane studiranja.

Posljednje, ali najveće hvala Dječjem domu „Vladimir Nazor“, mojoj drugoj obitelji koja mi je bila najveća podrška kroz cijelo moje odrastanje i najveći „vjetar u leđa“ za početak, te u konačnici kraj mog školovanja, vjerovala u mene i davala mi snagu za dalje kada to ni sama nisam.

SAŽETAK

U ovom završnom radu opisuje se Grad Opatija kao turistička destinacija, te su istaknute perspektive razvoja grada. Napravljene su analize dolazaka i noćenja turista u gradu Opatiji, smještajni kapaciteti po kategorijama, kao i analiza okruženja Grada Opatije, te resursa kojima raspolaže. Grad Opatija smješten je u Kvarnerskom zaljevu, u podnožju planine Učka, a pripada Primorsko-Goranskoj županiji. Grad ima dobru geoprometnu povezanost, ta najbliži izlaz na more koji je udaljen na petsto metara od važnijih emitivnih središta kao što su Beć, Milano i Munchen. S obzirom na blagu i povoljnu klimu Opatija je odlična cjelogodišnja destinacija. Zbog svoje ugodne i povoljne klime grad je zamišljen kao idealna destinacija zdravstvenog i wellness turizma. Također, idealna je destinacija za razvoj kongresnog turizma. Grad Opatiju karakteriziraju nepovoljni demografski trendovi, odnosno starenje stanovništva, što u konačnici rezultira smanjivanjem radne snage. U gradu Opatiji od smještajnih objekata najviše su rasprostranjeni hoteli, ali sve su popularniji i privatni oblici smještaja kao što su privatni apartmani, te ekskluzivne kuće za odmor. S obzirom da je Opatija grad u kojem turizam djeluje već 170 godina, te je upravo tu izgrađen prvi hotel na hrvatskom djelu Jadrana, hotel Kvarner, može se reći da je turizam najvažniji segment gospodarstva grada. Što se tiče same destinacije, najviše turista odsjeda upravo u hotelima, te je ulaganje u njih od izričitog značaja.

Ključne riječi: Opatija, specifični oblici turizma, smještajni kapaciteti, turistička destinacija

SUMMARY

This B.A. thesis will be describing the town of Opatija as a tourist destination as well as the perspectives of the development of the town which have been accentuated. Analyses of the arrivals and overnight stays in the town of Opatija have been made, the accommodation capacities have been sorted by the categories along with the analysis of the environment of the town of Opatija and resources it has at its disposal. The town of Opatija is placed in the Kvarner bay, underneath the Učka mountain and it belongs to Primorsko-goranska county. The town has good transportation connections and the closest sea access is only five hundred meters away from the most important outbound cities such as Vienna, Milano and Munich. Due to its mild and favorable climate, the town makes for an ideal destination for health and wellness tourism. It is also the ideal destination for the development of the congress tourism. The town of Opatija is characterized by adverse demographic trends, that is, the aging of the population, which results in the diminishment of the town's work force. When it comes to accommodation objects in Opatija, the most widespread are hotels, but private means of accommodation are becoming more popular such as private apartments and exclusive vacation homes. Since Opatija is a town in which tourism has been prevalent for 170 years, this is also where the first hotel in the Croatian part of the Adriatic coast was built, the hotel Kvarner. It can therefore be concluded that tourism is the most important segment of the town's economy. As for the destination itself, the greatest number of tourist stays is in those very same hotels which is why it is of great importance to invest in them.

Key words: Opatija, specific types of tourism, accommodation capacity, tourist destination

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
1.1.	Predmet i cilj rada.....	1
1.2.	Izvori podataka i metoda prikupljanja.....	1
1.3.	Sadržaj i struktura rada.....	1
2.	INVENTARIZACIJA RESURSA ZA RAZVOJ TURIZMA.....	2
2.1.	Opće značajke grada Opatije	2
2.2.	Demografske značajke grada Opatije	3
2.3.	Osnovna obilježja raspoložive resursne osnove za razvoj turizma grada Opatije	6
2.3.1.	Prirodni turistički resursi	6
2.3.2.	Antropogeni turistički resursi	9
2.3.3.	Turističke manifestacije.....	11
3.	ANALIZA SMJEŠTAJNIH KAPACITETA	14
4.	ANALIZA STANJA	19
4.1.	Analiza stanja turističkog prometa grada Opatije.....	19
4.2.	Analiza emitivnih turističkih tržišta	21
4.3.	Analiza dionika.....	23
4.3.1.	Javni sektor.....	23
4.3.2.	Civilni sektor	24
4.3.3.	Gospodarski sektor	24
4.4.	Analiza okruženja.....	26
5.	SWOT ANALIZA	28
6.	UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA HRVATSKI TURIZAM U 2022. GODINI	30
7.	PERSPEKTIVE I OGRANIČENJA RAZVOJA TURIZMA GRADA OPATIJE U BUDUĆNOSTI.....	33
8.	ZAKLJUČAK	35
	POPIS LITERATURE	36
	POPIS ILUSTRACIJA.....	37
	POPIS TABLICA.....	37
	POPIS GRAFIKONA.....	37

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog završnog rada su perspektive razvoja grada Opatije. Cilj rada je pronaći najbolje rješenje za unaprjeđenje razvoja turizma grada Opatije pomoću analize stanovništva, gospodarstva, smještajnih kapaciteta, turističkog prometa, resursa kojima raspolaže, te provedbom SWOT analize.

1.2. Izvori podataka i metoda prikupljanja

Izvori podataka korišteni za izradu ovog rada su podaci sa internetskih stranica, Turističke zajednice grada, stručni članci i stručna literatura.

Metode korištene za izradu rada su metoda analize, sinteze, kompilacije, deskripcije, te povijesna i statistička metoda.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad započinje uvodom u kojem su definirani predmet i cilj rada, izvori podataka i metode prikupljanja, sadržaj i struktura rada. Nadalje je obrađena inventarizacija resursa za razvoj turizma, opisivanjem općih, demografskih i gospodarskih značajki grada Opatije, te osnovnih obilježja raspoložive resursne osnove za razvoj turizma grada Opatije. Također je napravljena analiza smještajnih kapaciteta, analiza okruženja i analiza stanja, pod koju spadaju analiza stanja turističkog prometa grada Opatije, analiza emitivnih turističkih tržišta i analiza dionika, odnosno javnog, civilnog i gospodarskog sektora. Zatim je obrađena SWOT analiza, objašnjeno je kako je pandemija Covid-19 utjecala na hrvatski turizam u 2022. godini. Zadnji dio obrađen u ovom završnom radu su perspektive i ograničenja razvoja turizma grada Opatije u budućnosti. Na samom kraju rada nalaze se zaključak, popis literature, ilustracija, grafikona i tablica.

2. INVENTARIZACIJA RESURSA ZA RAZVOJ TURIZMA

U ovom poglavlju biti će objašnjene opće, demografske i gospodarske značajke grada Opatije, te osnovna obilježja raspoložive resursne osnove za razvoj turizma grada Opatije.

2.1. Opće značajke grada Opatije

Opatija je svoje ime dobila po benediktinskom samostanu, Opatiji, smještenom uza samo more. Taj je maleni samostan bio podignut vjerojatno početkom 12. stoljeća, kada i ostali benediktinski samostani u Istri i na Kvarnerskom području. O samostanu postoje svjedočanstva gotovo od njegovih početaka, a zanimljivo je da se u pisanim dokumentima javlja pod različitim nazivima: kao samostan Svetog Jakova na Kvarneru, ad Preluca, ad Palum...¹

Grad Opatija nalazi se u Kvarnerskom zaljevu, u podnožju planine Učke te pripada Primorsko-goranskoj županiji. Područje grada Opatije na sjeveru graniči s općinom Matulji, na jugu s općinom Lovran, na zapadu s istarskim općinama, velikim dijelom s općinom Lupoglav, dok ju s istočne strane okružuje more. Također, iz grada se pruža pogled na more i obližnje otoke Cres i Krk koji su vrlo lako dostupni automobilom ili trajektom. Grad Opatija ima vrlo dobru geoprometnu povezanost i najbliži izlaz na more, na čak 500 metara udaljenosti od kulturnih i emitivnih europskih gradova, kao što su Beč, Milano i München. Opatija je odlična cjelogodišnja destinacija s obzirom na blagu i povoljnu klimu. Zbog svoje ugodne i povoljne klime grad je zamišljen kao idealna destinacija zdravstvenog i wellness turizma. Opatija 25. srpnja obilježava dan grada, odnosno slavi Sv. Jakova, zaštitnika grada. Prostor grada Opatije obuhvaćen je površinom od 81 km², od čega kopnena površina iznosi 67,22 km², a morska 14 km². Dužina morske obale iznosi 9,7 km. Klima je umjerena mediteranska, a karakteriziraju je blage zime i ugodna ljeta. Opatija ima relativno stabilnu temperaturu, visok zračni pritisak i stalno gibanje zraka što rezultira svježim noćima bez ljetnih sparina. Prosječna temperatura zraka zimi iznosi 7°C, a ljeti 23, dok temperatura mora doseže do 26°C. Grad se sastoji od 10 naselja, to su Ičići, Ika, Dobreć, Mala Učka, Vela Učka, Opatija, Oprić, Pobri, Veprinac i Poljane. Prema zadnjim rezultatima popisa stanovništva iz 2021. godine Grad Opatija ima 10.661 stanovnika. Grad ima svoj službeni grb i svečanu zastavu. Grb Grada Opatije se nalazi na poluokruglom štitu, a obrubljen je zlatnim

¹ Majnarić, M., Opatija, Zagreb, Tetrakis, 2005., str. 21

rubom. Polje štita plave je boje a u njemu se na srebrnoj hridi nalazi srebrna kula s kruništem, dok je ispod hridi valovito more. Na sredini kruništa, iznad kule stoji srebrni orao raskriljenih i polu uzdignutih krila, s kandžama i crvenim kljunom.

Slika 1: Grad Opatija

Izvor: Kvarner Health, <https://www.kvarnerhealth.hr/clanice/turisticka-zajednica-grad-opatija> (15.8.2022.)

Grad Opatija je vodeće turističko mjesto u Hrvatskoj kada je riječ o organizaciji kongresa, savjetovanja i seminara, odnosno kongresni turizam predstavlja najznačajniji motiv dolazaka turista u destinaciju izvan turističke sezone. Okosnice razvoja turizma su wellness i zdravlje, kulturni, eno i gastro turizam i outdoor te poslovni(kongresni) turizam uz organizaciju prepoznatljivih, medijski eksponiranih manifestacija.²

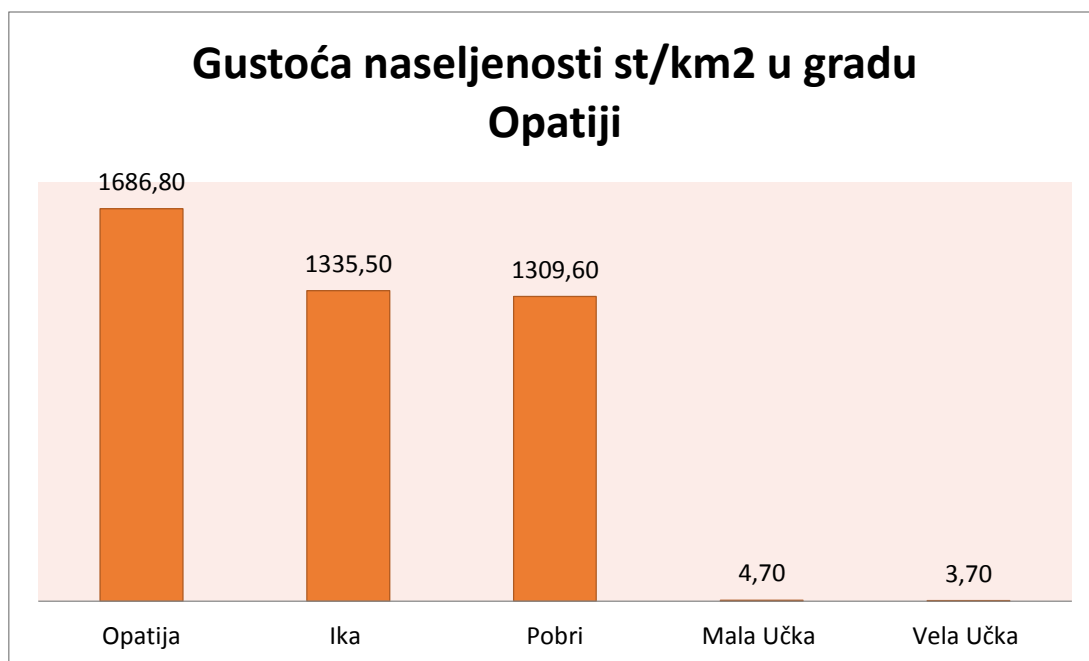
2.2. Demografske značajke grada Opatije

Grad Opatiju, kao i samu Primorsko-goransku županiju karakterizira značajno starenje stanovništva, odnosno nepovoljni demografski trendovi koji rezultiraju smanjivanjem radno aktivnog stanovništva. Povećava se omjer stanovništva starijeg od 65 godina u odnosu na radno sposobno stanovništvo što nepovoljno utječe na strukturu radne snage, a događa se kao rezultat povećanja očekivanog trajanja života, ali i pada stope nataliteta. Pozitivne demografske promjene događaju se u posljednje dvije godine, odnosno održava se stabilan broj novorođene djece. Naime, u 2020. godini rođeno je 81 dijete, dok je u 2021. godini rođeno 101 dijete. Grad Opatija brine o umirovljenicima, te im na mnoge načine pokušava

² Program rada i financijski plan TZG Opatija za 2022. godinu, str. 1

poboljšati kvalitetu života, te potaknuti njihov ostanak u gradu. Jedna od najnovijih mjera usmjerena prema umirovljenicima je ta, da je u 2022. godini iz gradskog proračuna izdvojeno 3,5 milijuna kuna, namijenjenih za pomoć 1 526 umirovljenika čije su mirovine manje od 4 000 kuna. Također, dodatno se isplaćuje 840 kuna za dopunsko i zdravstveno osiguranje iz gradskog proračuna, što uvelike olakšava i utječe na kvalitetu života građana starije životne dobi. Grad Opatija je uz grad Vrbovsko, s prosječnom dobi stanovništva od 46 godina najstariji grad kao jedinica lokalne samouprave Primorsko-goranske županije. Indeks starosti u gradu Opatiji u 2021. godini iznosio je 212,3, dok je koeficijent dobne ovisnosti starih iznosio ukupno 34,3, iz čega se može zaključiti da je situacija uvelike nepovoljna sa gledišta cjelokupnog državnog i županijskog prosjeka. Područje grada Opatije karakterizira neravnomjerna naseljenost, čiji su uzroci ponajviše udaljenost od obale i nadmorska visina. Prema zadnjem popisu iz 2021. godine grad Opatija broji 10 661 stanovnika, što označava vidljiv pad u odnosu na 2011. godinu kada je bilo 11 659 stanovnika.

Grafikon 1: Gustoća naseljenosti st/km² u gradu Opatiji

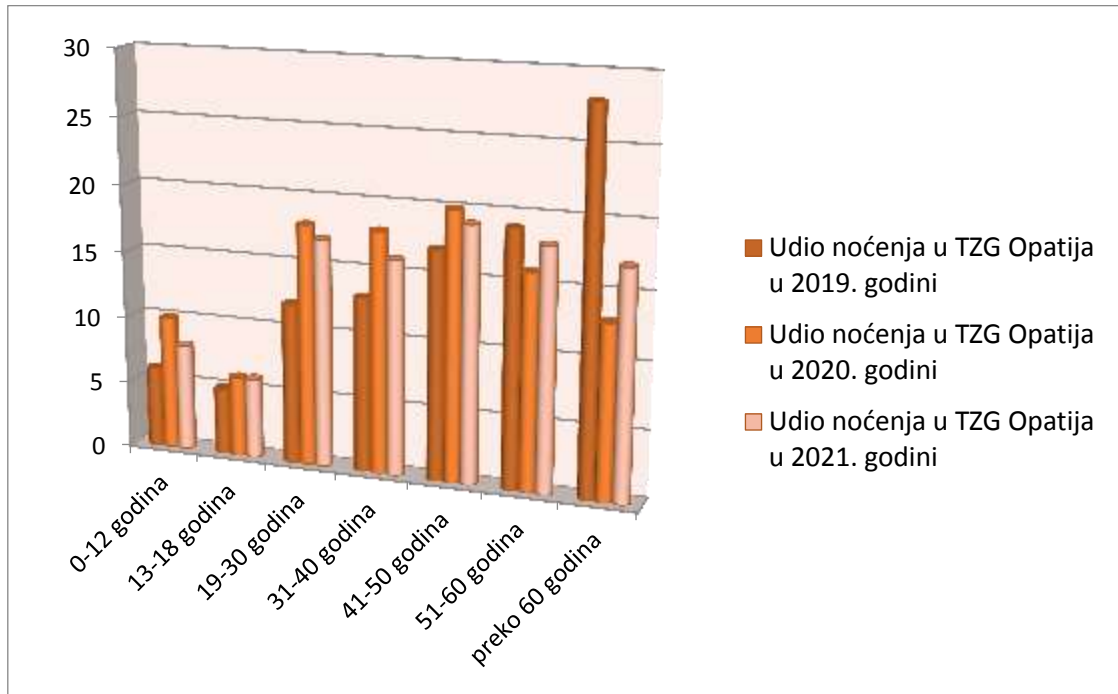

Izvor: samostalna izrada autora, prema podacima dobivenim od TZG Opatije(15.8.2022.)

Najveća gustoća naseljenosti u samom je gradu Opatiji koja je smještena na maloj nadmorskoj visini, a iznosi 1686,8 stanovnika po km², dok je najmanja gustoća naseljenosti u Veloj Učki, smještenoj na većoj nadmorskoj visini, na sjeveroistočnoj strani grada, a iznosi 3,7 stanovnika po km². U gradu kotira izrazito visoka cijena nekretnina, što onemogućuje mladima kupnju

dostupnih nekretnina, te rezultira migriranjem izvan granica grada, s obzirom na pristupačnije cijene i povoljnije uvjete stanovanja.

Grafikon 2: Udio noćenja u TZG Opatija prema dobnim skupinama od 2019. do 2021. godine

Izvor: samostalna obrada autora prema podacima dobivenim od TZG Opatije (15.8.2022.)

U prethodnom grafikonu prikazan je udio noćenja u Turističkoj Zajednici Grada Opatije prema dobnim skupinama za razdoblje od 2019. do 2021. godine.

Naime, u 2019. godini najveći udio u noćenjima ostvarila je dobna skupina koja prelazi 60. godinu života, dok je najmanji udio u noćenjima ostvarila dobna skupina od 13. do 18. godine života.

U 2020. godini najveći udio u noćenjima ostvarila je dobna skupina od 41. do 50. godine života, dok je najmanji udio u ukupnim noćenjima ostvarila dobna skupina od 13. do 18. godine života, kao i u protekloj godini.

Kada se govori o 2021. godini, najveći udio u ukupnim noćenjima ostvarila je dobna skupina od 41. do 50. godine života, dok je najmanji udio u ukupnim noćenjima također ostvarila dobna skupina od 13. do 18. godine života.

2.3. Osnovna obilježja raspoložive resursne osnove za razvoj turizma grada Opatije

„Resurse možemo definirati kao prirodna ili antropogena dobra koja se mogu gospodarski iskoristiti (valorizirati). Oni su dio cjeline razvoja određenog geografskog područja odnosno regije ili zemlje u cjelini, a bogatstvo u resursima komparativna je prednost u gospodarskom razvoju.“³

2.3.1. Prirodni turistički resursi

Kada je riječ o prirodnim turističkim resursima poznato je da Opatija ima vrlo raznoliku ponudu, bilo da je riječ o parkovima, šetnicama ili plažama. Opatiju krase velik broj vrhunski opremljenih plaža za djecu i odrasle, ali i plaža za pse. Glavni čimbenici zbog kojih se turisti odlučuju na posjetu ove turističke destinacije zasigurno su ugodna klima i bistro more.

Park Angioline nalazi se ispred vile Angioline, a glasi kao jedan od najljepših perivoja na Jadranu. Park je površine 29 904 km², te je zaštićen kao spomenik vrtne arhitekture. Dojam ovog parka upotpunjuje cvijet kamelija, koji je vremenom postao simbol grada. Uz ovaj cvijet u parku se može pronaći još 124 biljnih vrsta. Kroz ovaj park prolazi Obalno šetalište Franca Josepha I. koje povezuje Liburnijske obalne općine od Voloskog do Lovrana. Ovo je također najposjećeniji park u Opatiji s obzirom da se nalazi uz čuveno Opatijsko šetalište Lungomare.

Slika 2: Amerikanski vrtovi

Izvor: Parkovi Opatija, http://www.parkovi-opatija.hr/amerikanski_vrtovi (16.8.2022.)

³ Bilen M., Turizam i prostor, Karlovac, Veleučilište u Karlovcu, 2006., str. 38

Amerikanski vrtovi poznati su kao raskošan perivoj u srcu Opatije koji se prostire na više od 8 000 m², a nalazi se pored gradske plaže Slatine, nadomak centra Opatije. Perivoj je dugi niz godina bio zatvoren za javnost a 2019. godine je ponovo otvorio svoja vrata kako bi posjetitelji nesmetano mogli uživati u ljepotama vegetacije koja se tamo nalazi i imati neodoljiv pogled na Kvarner. Karakteristično za ovaj vrt je da su biljke u njemu bile pravilno organizirane, šišane u stupaste ili kuglaste oblike, te sađene mrežastim rasporedom.

Park prirode Učka nalazi se uz obalu sjevernog Jadrana, te povezuje Istru i kontinentalni dio Hrvatske. Park prirode obuhvaća planinu Učku i dio područja Čičarije. 1999. godine područje Učke i dijela Čičarije proglašeno je parkom prirode. U parku se mogu pronaći brojne endemske i zaštićene biljne i životinjske vrste, kao što su bjeloglavi sup, crni daždevnjak i Učkarski zvončić, a to se može zahvaliti upravo bogatoj prirodnoj vegetaciji. Kada se govori o Učkarskom zvončiću riječ je o stenoendemu Učke, odnosno vrsti koja obitava jedino na Učki i ne može se pronaći nigdje drugdje u svijetu, a raste na stijenama vršnog grebena. Također vrijedi spomenuti i vidikovac Vojak, koji svojim oblikom podsjeća na srednjovjekovnu kulu, a omogućuje predivan pogled na Istarski poluotok, planine Gorskog kotara, otoke sjevernog Jadrana i talijanske Alpe.

Slika 3: Park prirode Učka

Izvor: Global, <https://www.globalnovine.eu/lifestyle/putovanja/park-prirode-ucka-zelena-ljepotica-koja-spaja-istru-i-kvarner/> (16.8.2022.)

Park Sv. Jakova drugi je najstariji opatijski park čija se površina proteže na 4 709m². Prema zadnjem popisu iz 2006 godine u parku raste 44 biljnih vrsta. Park je dobio ime po Sv. Jakovu, zaštitniku grada čiji se dan obilježava 25. srpnja. Perivoj je nepravilnog oblika a sastoji se od dva dijela koji su odvojeni putom, te je sjeverni dio povišen za nekoliko

stepenica u odnosu na južni. Park je od 2010. godine pod zaštitom Ministarstva kulture kao kulturno dobro, s obzirom da je jedan od najstarijih parkova u Opatiji.

Šetalište Carmen Sylva je povijesno šumsko šetalište izgrađeno krajem 19. stoljeća, a smješteno je na maloj udaljenosti od obale mora. Šumski mirisi, boravak u prirodi, te svjež morski zrak privlače nove turiste i šetače. Uske staze šetališta vode do vidikovca izgrađenog na stijeni kraljice Elizabete, po čijem umjetničkom imenu je šetalište i dobilo ime.

Plaže koje je vrijedno spomenuti i zbog kojih je ovo poželjna turistička destinacija su Lido Bevanda Beach Resort, plaža Tomaševac, plaža Slatina, te plaža za pse.

Lido Bevanda Beach Resort slovi kao najekskluzivnija i najpopularnija plaža u Opatiji, a smještena je u centru grada pored parka Angiolina. Plaža u svojoj ponudi ima različite sadržaje, od ugostiteljskih usluga do zabavnog sadržaja.

Plaža Slatina glavna je gradska plaža smještena u centru Opatije. Sastoji od betonskog i pješčanog dijela što omogućava zadovoljiti preference različitih vrsta turista. Također, na plaži se nalaze caffè barovi, restorani i sportski sadržaji koji upotpunjuju ponudu na plaži te, ju čine idealnim mjestom za odmor i razonodu.

Slika 4: Glavna gradska plaža Slatina

Izvor: Rivijera plaže, <http://www.rivijera-plaze.hr/plaza-slatina.html> (16.8.2022.)

Plaža Tomaševac je smještena u blizini šetališta Lungo Mare, pogodno je kupalište za djecu, te je najpoznatija Opatijska uređena plaža.

Plaža Črnikovica je smještena u Voloskom, a podijeljena je u dva dijela. jednim dijelom je šljunčana, a drugi dio plaže je betoniran. More na početku ove plaže je vrlo plitko što

pridonosi posjetiteljima koji vole sportske aktivnosti u plitkom moru. Črnikovica je 2020. godine uređena, a troškovi uređenja iznosili su 1 340 000 kuna. S obzirom da je plaža novouređena treba raditi na njenoj promociji putem interneta i novinskih članaka kako bi potencijalni turisti saznali za ovu plažu. Također, plaža nudi osnovne sadržaje kao što su ugostiteljski objekti, kabine, tuš i sanitarije. Zbog oskudne ponude ove plaže valjalo bi uvesti dodatni zabavni sadržaj kako bi posjetitelji s radoznalošću došli upravo u ovaj dio Opatije.

Gradska plaža za pse izvrstan je dodatak raznovrsnoj ponudi grada Opatije. Smjestila se između Opatije i Ičića, a do nje se dolazi šetnicom Lungomare. To je izvrstan dodatak ponudi grada Opatije jer omogućuje svim turistima da povedu svoje ljubimce na odmor.

2.3.2. Antropogeni turistički resursi

„Sve pojave, objekte, procese i događanja, koja kod čovjeka stvaraju potrebu za kretanjem da bi zadovoljio svoje kulturne potrebe, nazivamo antropogenim resursima. To su oni sadržaji za koje su vezani atributi estetskog i znamenitog, a stvorili su ih narodi ili etničke skupine u davnoj ili bliskoj prošlosti.“⁴

Dakle, kada se govori o antropogenim resursima Opatija posjeduje velik broj znamenitosti, vila koje datiraju još iz habsburškog doba, kuća zanimljive arhitekture i drugih građevina. Antropogeni resursi grada Opatije koje vrijedi spomenuti su vila Angiolina, Djevojka s galebom, crkva sv. Jakova, hotel Kvarner i poznato šetalište Lungomare.

Šetalište Franza Josepha I. poznato je opatijsko šetalište staro 111 godina. Dužina ovog šetališta iznosi 9 kilometara, a poznatije je kao šetnica Lungomare. Ovo šetalište proteže se duž obale mora, a spaja Volosko, Opatiju, Ičiće, Iku i Lovran. Šetalište je nastalo na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće. Ova poznata opatijska šetnica građena je u etapama, prvo je izgrađena sjeverna dionica 1889. godine, koja se proteže od Voloskog do Opatije, južna dionica dovršena je 1911. godine, te povezuje Opatiju s Lovranom. Povodom 111 obljetnice šetalište je dobilo interaktivnu kartu, te je sada moguće prošetati uzduž obale, odnosno od Voloskog do Lovrana u virtualnom svijetu.

Villa Angiolina je građevina za koju se smatra da je obilježila početak turizma u Opatiji, odnosno godina njene izgradnje smatra se začetkom opatijskog turizma. Vila je dobila ime po pokojnoj ženi riječkog uglednika Iginija Scarpe. „Godine 1844. dao je riječki patricij Ignio

⁴ Bilen M., Turizam i prostor, Karlovac, Veleučilište u Karlovcu, 2006., str. 58

Scarpa tu, nadomak crkve svetog Jakova, sagraditi ljetnikovac koji je nazvao prema svojoj supruzi Angiolini. Ta se godina smatra početkom opatijskog turizma jer su villu Angiolinu od prvoga dana posjećivali mnogobrojni poslovni partneri i prijatelji bračnoga para Scarpa.⁵ Vila je okružena uređenim parkom čija površina iznosi ukupno 3,64 ha, podijeljena na 60 polja. Površinom parka zasađeno je čak 150 sredozemnih i egzotičnih biljnih vrsta. Ranijoj popularnosti vile svjedoči podatak da su u njoj boravile ugledne ličnosti tog doba kao što su carica Anamarija Savojska, hrvatski ban Josip Jelačić i botaničar Heinrich Noe. Danas se u njoj nalazi sjedište Hrvatskog muzeja turizma. U sklopu projekta UA Rijeka „Povežimo se baštinom“ odvija se revitalizacija Ville Angioline koja je započela sredinom 2021. godine, i omogućiti će da vrlo vrijedna zgrada koja pripada opatijskoj baštini nakon rekonstrukcije zaživi zahvaljujući obogaćenom sadržaju.

Slika 5: Vila Angiolina

Izvor: Amadria Park, <https://www.amadriapark.com/villa-park-angiolina-the-beginning-of-opatijas-long-tourism-tradition/> (16.8.2022.)

Djevojka s galebom nalazi se uz obalno šetalište Franza Josepha I., poznatijeg kao šetalište Lungomare. Skulptura danas predstavlja simbol, ne samo grada Opatije, nego i cijelog Kvarnera. Skulptura prikazuje djevojku koja u ruci drži galeba i gleda prema moru. Postavljena je 1956. godine, na mjestu na kojem je nekada stajala skulptura Madonna del Mare. Nakon što je 1951. godine zbog oluje pala u more restaurirana je te se njena originalna kopija čuva u vili „Angiolina“, a njena pozlaćena replika pored crkve sv. Jakova.

Hotel Kvarner je najstariji hotel na istočnoj obali Jadrana. Izgrađen je 1884. godine kao prvi luksuzni objekt u Opatiji koji je služio kao sanatorij za plućne bolesti namijenjen plemićima i

⁵ Majnarić, M., Opatija, Zagreb, Tetrakis, 2005., str. 49

uglednicima. Renoviran je 2014. godine i kategoriziran je s četiri zvjezdice. U sklopu hotela se nalazi Kristalna dvorana, restoran, bar, bazen s morskom vodom i nudi wellness i spa usluge. Nakon hotela Kvarner 1884., već 15 prosinca 1885. otvoren je hotel Kronprinzessin Stephanie-danas hotel Imperial. Potom su u Opatiji jedan za drugim počeli nicati mnogi hoteli.⁶

2.3.3. Turističke manifestacije

Turistička događanja čine jedan od važnijih elemenata u kreiranju vrijednosti destinacije te kao takve postaju i važan čimbenik u stvaranju motiva dolaska turista u destinaciju tijekom cijele godine.⁷

Grad Opatija organizira mnoge popularne manifestacije kako bi posjetitelji uživali u što raznolikijoj ponudi, te stekli nove doživljaje i iskustva. Neke od manifestacija koje se učestalo održavaju u Opatiji su Liburnia film festival, Dan grada Opatije, RetrOpatija, Marunda, Advent u Opatiji, Mandrač i ljetna pozornica Opatija.

Liburnia film festival slovi kao najstariji hrvatski festival dokumentarnog filma, te je jedini koji prikazuje isključivo hrvatske filmove. Festival je ove godine održan 20. godinu za redom, na ljetnoj pozornici Opatija, a prosjek njegovog održavanja je četiri dana. Organizator Liburnia Film Festivala do 2014. godine bila je Udruga Delta iz Rijeke, kada je organizaciju preuzela Udruga Liburnia Film Festival. Cilj ovog festivala je stvaranje svijesti o unapređenju domaće filmske i medijske kulture pružanjem podrške i stvaranjem novog kvalitetnog kulturnog sadržaja.

RetrOpatija je opatijska manifestacija, poznata i kao „party stoljeća“. Ova manifestacija predstavlja vremeplov u kojem su spojeni razni glazbeni stilovi 20. stoljeća. Neki od tih stilova su swing, električni disko ritmovi, jazz i rokerski rifovi. Manifestacija je u organizaciji Turističke zajednice grada Opatije.

Dan grada Opatije održava se 25. srpnja, na blagdan Svetog Jakova, zaštitnika grada. Dan grada obilježava se svečanom sjednicom Gradskog vijeća na kojoj se dodjeljuju nagrade grada Opatije, kao i svečanom procesijom i misnim slavljem u župnoj crkvi sv. Jakova.⁸ Povodom obljetnice grada organizirano je mnoštvo događaja i prigodnih programa, kao što su

⁶ Majnarić, M., Opatija, Zagreb, Tetrakis, 2005., str. 82

⁷ Program rada i financijski plan TZG Opatija za 2022. godinu, str. 11

⁸ Grad Opatija, <https://opatija.hr/opci-podaci/dan-grada/> (25.8.2022.)

razni sportski i umjetnički događaji, koncerti i dodjele gradskih nagrada. Na dan grada, prigodno se dodjeljuju priznanja za doprinose i postignuća koja doprinose ugledu grada i njegovom razvoju. Javna priznanja grada Opatije su: Počasni građanina Grada Opatije, Nagrada Grada Opatije za životno djelo, Nagrada Grada Opatije i Zahvalnica Grada Opatije.⁹

Ljetna pozornica Opatija dio je Festivala Opatija, ustanove u organizaciji grada Opatije koja ima za cilj obogatiti i poboljšati kulturni život posjetitelja, ali i samih građana Opatije. Ljetna pozornica smjestila se u poznatom parku Angiolina, odmah uz obalu. Ova pozicija čini Ljetnu pozornicu posebno atraktivnom te vrlo poželjnom od stane posjetitelja, upravo zbog predivnog ambijenta, ugodne atmosfere i vrhunskog programa. Kapacitet ove pozornice iznosi 2 500 sjedećih mjesta, a izgrađena je 1954. godine kao jedna od rijetkih otvorenih pozornica na Mediteranu.¹⁰ Na ovoj popularnoj pozornici održavaju se razne društvene i umjetničke manifestacije, koncerti različitih žanrova, glazbene i umjetničke forme, mjuzikli i mnogi drugi kulturni događaji.

Slika 6: Ljetna pozornica Opatija

Izvor: Festival Opatija, <https://www.festivalopatija.hr/open-air-theatre/> (1.9.2022.)

Opatijski vremeplov novi je događaj koji je osmislila Turistička Zajednica Grada Opatije, a cilj mu je da omogući gostima da dožive „povijest Opatije“, te se nađu u središtu nekadašnjih zbivanja ovog grada. Program traje od 1.6. do 20.9.2022. godine, održava se svake srijede, a polazište mu je poznata šetnica Lungomare ispred hotela Milenij.

Advent u Opatiji jedan je od najznačajnijih zimskih manifestacija u Hrvatskoj. Posebnost opatijskog adventa, u usporedbi s drugima je ta da se ovaj zimski događaj nalazi odmah uz obalu mora, na poznatoj opatijskoj šetnici Lungomare, što posjetiteljima zasigurno pruža

⁹ Grad Opatija, <https://opatija.hr/opci-podaci/dan-grada/> (25.8.2022.)

¹⁰ Opatija Riviera, <https://www.opatija-convention.com/ljetna-pozornica-2/> (25.8.2022.)

posebno iskustvo i doživljaj ljepote ove manifestacije. Također glavno, odnosno početno mjesto održavanja adventa je Umjetnički paviljon Juraj Šporer. Uz ovu lokaciju advent se održava na još nekoliko poznatih lokacija u gradu a jedna od njih je i poznata Ljetna pozornica koja zimi mijenja svoju namjenu i postaje klizalište. Glavna gastronomska ponuda nalazi se na glavnoj gradskoj tržnici, ali isto tako i u mnogim opatijskim hotelima i restoranima koji za ovu manifestaciju prilagođavaju svoju ponudu.

Marunada je najpoznatiji gastronomski tradicionalni festival u Hrvatskoj koji se održava još od 1973. godine. Festival je dobio ime po marunima, vrsti pitomih kestena koji se mogu pronaći samo u šumama Opatijske Rivijere. Festival se održava svake godine u listopadu, iz razloga jer je to jedino vrijeme kada se mogu pronaći kesteni, te kušati razne delicije čiji su glavni sastojak. Festival se ne održava u samom gradu Opatiji, nego u Lovranu, malenom gradiću nedaleko od Opatije, koji je svakako posebna atrakcija koju je vrijedno posjetiti tokom dolaska u grad Opatiju.

Festival čokolade najstarija je i najveća manifestacija ovog tipa u Hrvatskoj. Ova manifestacija nema određeni datum, odnosno njeno događanje nije povezano s određenim dobom godine kao što je to slučaj sa ostalim opatijskim manifestacijama. Primjerice, prošle godine festival je održan u sklopu Opatijskog adventa, odnosno uz klasični advent, tri dana održavao se i „Čokoladni advent“ smješten ispred Umjetničkog Paviljona Juraj Šporer. Ove godine Festival čokolade održati će se u razdoblju od 11. do 13. 11.2022. godine, te će posjetitelji moći uživati u raznim čokoladnim delicijama na tri lokacije u gradu, te u hotelima u centru grada.

Balinjerada je najpopularnija zabavna opatijska manifestacija, koja se obično održava u zimskim mjesecima. No, postoje iznimne situacije u kojima se utrka održava u ljetnim mjesecima. Tako je primjerice bilo ove godine, kada je utrka održana u ljetnim mjesecima, točnije 11. lipnja. Manifestacija, odnosno karnevalska utrka održava se već 39 godina, i to najčešće u jutarnjim satima, iako je u ljetnim mjesecima veći doživljaj kada utrka krene u ranijim večernjim satima po osvjetljenom i prigodno dekoriranim gradu. *Motorizirana je to maškarana utrka skupina i pojedinaca na vozilima koji leže na balinjerima, kugličnim ležajevima i održava se uvijek nedjeljom, negdje u kasnim jutarnjim satima.*¹¹

Ranije spomenute manifestacije redovno broje i do 20 000 posjetitelja, te su izrazito praćene putem društvenih, ali i medijski.

¹¹ Kvarner.hr, <http://www.kvarner.hr/karneval/balinjerada.html> (28.8.2022.)

3. ANALIZA SMJEŠTAJNIH KAPACITETA

Kada je riječ o smještaju u gradu Opatiji najviše su rasprostranjeni hoteli, ali sve su popularniji i privatni oblici smještaja kao što su privatni apartmani, te ekskluzivne kuće za odmor. Većina Opatijskih hotela je smještena uz samu obalu te pruža predivan pogled na more i obližnje otoke. Upravo to je jedan od glavnih razloga zašto gosti za svoj boravak biraju upravo hotele. Također, smještaj u hotelima vrlo je rasprostranjen kod poslovnih ljudi koji biraju boravak u istima upravo zbog njihove vrhunske opremljenosti kongresnim dvoranama te sadržajima koji su im neophodni za obavljanje poslova.

Tablica 1: Dolasci i noćenja prema vrsti smještaja za razdoblje 2019., 2020. i 2021. godine

VRSTA SMJEŠTAJA	DOLASCI			NOĆENJA		
	2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
HOTELI	352 372	101 459	184 582	911 430	276 889	551 307
OBITELJSKI SMJEŠTAJ	68 453	32 574	51 607	337 272	186 379	274 780
VIKENDAŠI	756	633	617	15 534	15 186	10 907
OSTALI NEKOMERCIJALNI	1 020	631	788	12 974	11 986	11 516
UKUPNO	422 601	135 297	237 594	1 277 210	490 440	848 510

Izvor: samostalna obrada autora prema podacima dobivenim od TZG Opatije (2.9.2022.)

S obzirom na vrstu smještaja iz priloženog se može zaključiti da je najviše dolazaka i noćenja ostvareno 2019. godine, prije nego su na snagu stupile mjere povezane s pandemijom COVID-19. U 2020. godini osjetio se snažan pad u brojkama, dok se u 2021. godini dogodio značajan porast dolazaka i noćenja, što se može zahvaliti upravo popuštanju mjera povezanih s pandemijom.

Kada se govori o dolascima, u 2019. godini najviše je dolazaka ostvareno u hotelima, čak 352 372 dolaska, dok su najmanje dolazaka ostvarili vikendaši, odnosno 756 dolazaka. U istoj godini najviše noćenja ostvareno je u hotelima, odnosno 911 430 noćenja, dok je u ostalom nekomercijalnom smještaju zabilježen najmanji broj noćenja, odnosno 12 974 noćenja. Vidljive promjene dogodile su se u 2020. godini. Ostvareno je značajno manje dolazaka, u hotelima je ostvareno 101 459 dolazaka, dok je u ostalom nekomercijalnom smještaju

zabilježen 631 dolazak. Najviše noćenja ostvareno je u hotelima, odnosno 276 889, dok je najmanji broj ostvaren također u ostalom nekomercijalnom smještaju, odnosno 11 986. U 2021. godini, situacija se krenula mijenjati na bolje, odnosno ostvareno je 184 582 dolazaka u hotele, dok su vikendaši ostvarili 617 dolazaka. Također u hotelima je ostvareno 551 307 noćenja, dok su vikendaši ostvarili najmanji broj noćenja, odnosno 10 907. Potrebno je napomenuti kako je 2019. godina bila rekordna prema broju dolazaka i noćenja, te je u istoj godini ostvareno čak 1 277 210 noćenja.

Tablica 2: Broj objekata i postelja u obiteljskom smještaju za razdoblje 2019., 2020. i 2021. godine

OBITELJSKI SMJEŠTAJ ¹²	2019.		2020.		2021.	
	Broj objekata	Broj postelja	Broj objekata	Broj postelja	Broj objekata	Broj postelja
5 *	83	487	92	529	116	635
4*	396	1 590	382	1 549	410	1 614
3*	577	2 337	534	2 220	530	2 114
2*	239	274	55	239	45	209
1*	8	32	8	32	8	32
UKUPNO	1 303	4 720	1 071	4 569	1 109	4 604

Izvor: samostalna obrada autora prema podacima dobivenim od TZG Opatije (2.9.2022.)

Obiteljski smještaj podrazumijeva kuće za odmor, sobe i obiteljske apartmane, koji mogu biti kategorizirani od jedne do pet zvjezdica. U 2019. godini registrirano je 1 303 objekta namijenjenih obiteljskom smještaju.

Najviše objekata bilo je kategorizirano sa 3 zvjezdice, dok ih je najmanje bilo kategorizirano sa jednom zvjezdicom. Ista situacija je i sa brojem postelja u objektima obiteljskog smještaja, u kojem je bilo ukupno 4 720 postelja. U 2020. godini registriran je 1 071 objekt, te 4 569 postelja. Kao i u 2019. godini, najviše objekata je bilo kategorizirano sa 3 zvjezdice, a najmanje sa jednom zvjezdicom. U 2021. godini registrirano je 1 109 objekata i 4 604 postelja u obiteljskom smještaju. Od toga je 530 objekata kategorizirano sa 3 zvjezdice, dok ih je samo 8 kategorizirano sa jednom zvjezdicom.

¹² Obiteljski smještaj podrazumijeva apartmane, sobe i kuće za odmor

Tablica 3: Broj objekata i postelja u hotelima za razdoblje 2019., 2020. i 2021. godine

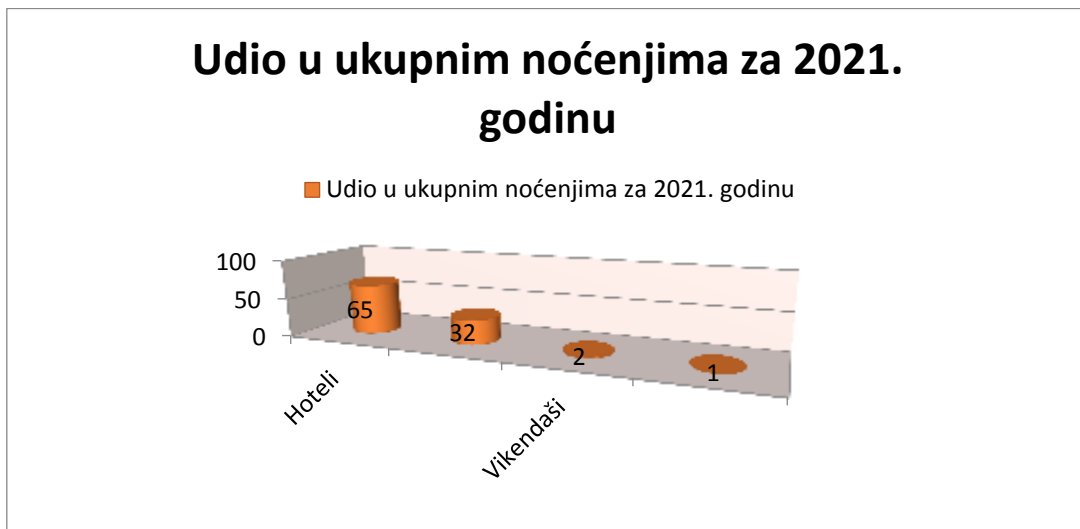
HOTELI	2019.		2020.		2021.	
	Broj objekata	Broj postelja	Broj objekata	Broj postelja	Broj objekata	Broj postelja
5*	7	922	7	922	7	922
4*	18	3 144	18	3 136	18	3 374
3*	5	953	5	953	5	715
2*	0	0	0	0	0	0
Pansion standard	1	18	1	18	1	18
Integralni hotel	1	12	0	0	0	0
Lječilište	1	110	1	110	1	110
UKUPNO	33	5 159	32	5 139	32	5 139

Izvor: samostalna obrada autora prema podacima dobivenim od TZG Opatije (2.9.2022.)

S obzirom na analizu broja objekata i postelja u hotelima, vidljivo je da je u 2019. godini najviše objekata kategorizirano u hotelima sa 4 zvjezdice. Najmanje, odnosno samo 1 objekt registriran je u pansion standard hotelu, integralnom hotelu, te u lječilištu. Najviše postelja registrirano je u hotelima sa 4 zvjezdice (3 144), a najmanje u integralnom hotelu (12). Kada govorimo o hotelima kategoriziranim sa dvije zvjezdice, iz analize je vidljivo da u prethodne 3 godine u gradu Opatiji nije registriran ni jedan takav objekt.

U 2020. godini najviše objekata je registrirano u hotelima sa 4 zvjezdice, dok za razliku od prošle godine, u ovom razdoblju nije registriran ni jedan integralni hotel. Kada se govori o broju postelja, najviše ih je bilo u hotelima sa 4 zvjezdice, a najmanje u pansion standard hotelu, ako izuzmemo integralni hotel i hotel sa dvije zvjezdice, koji nemaju registriranih objekata. U 2021. godini je, kao i prethodne dvije godine najviše objekata i postelja registrirano u hotelima kategoriziranim sa 4 zvjezdice, dok ih je najmanje u pansion standard hotelu, odnosno samo 1 objekt i 18 postelja.

Grafikon 3: Udio u ukupnim noćenjima za 2021. godinu

Izvor: samostalna obrada autora prema podacima dobivenim od TZG Opatije (3.9.2022.)

S obzirom na ukupni udio u ostvarenim noćenjima za razdoblje 2021. godine, iz prethodnog grafikona je vidljivo da su najveći uspjeh ostvarili hoteli sa čak 65% udjela u ostvarenim noćenjima. U obiteljskom smještaju ostvaren je udio od 32% u ukupnim noćenjima. Vikendaši su ostvarili udio od 2% u ukupnim noćenjima, dok je u ostalom nekomercijalnom smještaju zabilježen udio od samo 1% u ukupno ostvarenim noćenjima u 2021. godini.

Grafikon 4: Prosječan broj dana boravka u 2021. godini

Izvor: samostalna obrada autora prema podacima dobivenim od TZG Opatije (3.9.2022.)

Iz prethodnog grafikona vidljivo je da su u 2021. godini najviši prosječan broj dana boravka u gradu Opatiji ostvarili vikendaši sa ukupno 18 dana provedenih u destinaciji. Na drugom mjestu su posjetitelji koji su boravili u ostalom nekomercijalnom smještaju, a njihov

prosječan boravak trajao je 15 dana. Prosječan broj dana boravka u obiteljskom smještaju u 2021. godini bio je 5, dok je najmanji prosječan boravak u destinaciji ostvaren u hotelima, a trajao je 3 dana.

Ovakav slijed događaja je logičan s obzirom da za boravak u hotelima i obiteljskom smještaju treba izdvojiti najveću količinu novaca, dok su cijene za vikendaše i ostali nekomercijalni smještaj puno prihvatljivije.

S obzirom na trenutne podatke, do 20.8. 2022. godine u hotelskom smještaju ostvareno je 71% noćenja, dok je u privatnom smještaju ostvareno 27% noćenja.

Gledajući trenutne analize, najbrojniji gosti grada Opatije su iz Austrije, Hrvatske, Njemačke, Slovenije i Mađarske, te oni čine udio od 68% u ukupnim ostvarenim noćenjima. Primjerice, austrijski gosti imaju udio od 22% u ukupnim noćenjima, što čini pozitivnu razliku, odnosno povećanje od 6% u odnosu na 2019. godinu.

Popularni hoteli u gradu Opatija su Hotel Ambassador Liburnia (5*), Amadria Park Hotel Milenij (5*), Ikador Boutique Hotel & Spa (5*), Amadria Park Hotel Sveti Jakov (5*), Design Hotel Navis (5*), Hotel Bevanda (5*), Amadria Park Grand Hotel 4 Opatijska cvijeta (5*), Grand Hotel Adriatic (5*), Hotel Palace Bellevue-Liburnia (4*), Heritage Hotel Imperial-Liburnia (4*), Hotel Savoy (4*) i Hotel Miramar (4*).

Popularni apartmani u gradu Opatiji su Arentz Luxury Apartments (5*), Deluxe Apartments Opatija (5*), Villa Garden (5*), Plaza Apartments (5*), VITA Luxury Apartments Opatija (5*) i Villa Ella (5*).

4. ANALIZA STANJA

Analiza stanja podrazumijeva analizu turističkog prometa grada Opatije za prethodne 3 godine, uključujući zasebne analize stranih i domaćih turista, koji su u tome razdoblju odsjeli u destinaciji.

4.1. Analiza stanja turističkog prometa grada Opatije

Tijekom 2019. godine u gradu Opatiji boravilo je 422 601 gost. Strani gosti ostvarili su 357 723 dolazaka, dok su domaći ostvarili 64 878 dolazaka. Ostvareno je ukupno 1 277 210 noćenja, od čega su strani gosti ostvarili 1 128 062 noćenja, dok su domaći ostvarili 149 148 noćenja. Kada se govori o prosječnim danima boravka turista u Opatiji u 2019. godini u razdoblju od 01.01.2019. godine do 31.12.2019. godine strani turisti su proveli 3,2 dana u destinaciji, domaći gosti 2,3 dana , dok je sveukupni prosječni boravak 3 dana.

Tablica 4: Broj noćenja i dolazaka u 2019. godini

GOSTI	DOLASCI	NOĆENJA
DOMAĆI GOSTI	64 878	149 148
STRANI GOSTI	357 723	1 128 062
UKUPNO	422 601	1 277 210

Izvor: samostalna obrada autora prema podacima dobivenim od TZG Opatije (30.8.2022.)

Tijekom 2020. godine u gradu Opatiji boravilo je 135 297 gostiju. Strani gosti ostvarili su 91 685 dolazaka, dok su domaći ostvarili 43 612 dolazaka.

Ostvareno je ukupno 490 440 noćenja, od čega su strani gosti ostvarili 383 660 noćenja, dok su domaći ostvarili 106 780 noćenja. Kada se govori o prosječnim danima boravka turista u Opatiji u 2020. godini u razdoblju od 01.01.2019. godine do 31.12.2019. godine strani turisti su proveli 4,2 dana u destinaciji, domaći gosti 2,4 dana , dok je sveukupni prosječni boravak 3,6 dana.

Tablica 5: Prosječni dani boravka u Opatiji od 01.01.2020. do 31.12.2021. godine

PROSJEČNI DANI BORAVKA U OPATIJI	
DOMAĆI GOSTI	2,4
STRANI GOSTI	4,2
UKUPNO	3,6

Izvor: samostalna obrada autora prema podacima dobivenim od TZG Opatije (30.8.2022.)

Tijekom 2021. godine u gradu Opatiji boravilo je 237 594 gosta. Strani gosti ostvarili su 166 025 dolazaka, dok su domaći ostvarili 71 569 dolazaka.

Ostvareno je ukupno 848 510 noćenja, od čega su strani gosti ostvarili 689 795 noćenja, dok su domaći ostvarili 158 715 noćenja. Kada se govori o prosječnim danima boravka turista u Opatiji u 2021. godini u razdoblju od 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine strani turisti su proveli 4,2 dana u destinaciji, domaći gosti 2,2 dana, dok je sveukupni prosječni boravak 3,6 dana.

Tablica 6 : Broj dolazaka i noćenja u 2021. godini

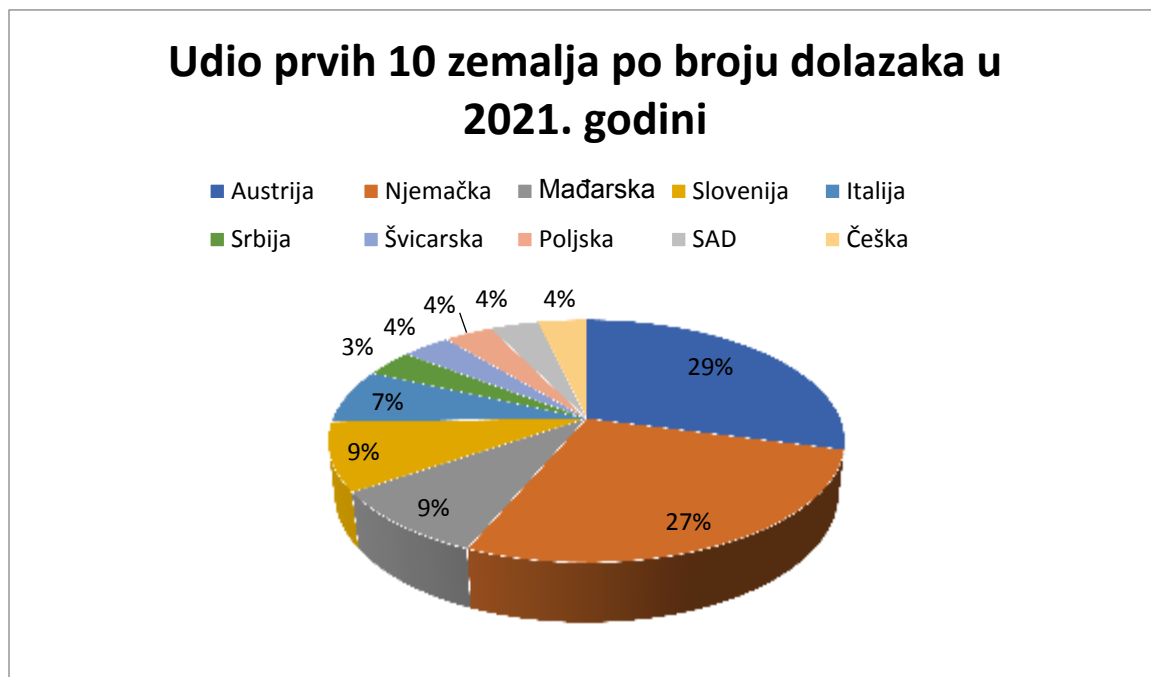
GOSTI	DOLASCI	NOĆENJA
DOMAĆI GOSTI	71 569	158 715
STRANI GOSTI	166 025	689 795
UKUPNO	237 594	848 510

Izvor: samostalna obrada autora prema podacima dobivenim od TZG Opatije (30.8.2022.)

4.2. Analiza emitivnih turističkih tržišta

Emitivna turistička tržišta definiraju se kao tržišta s većom koncentracijom turističke potražnje.

Grafikon 5: Udio prvih 10 zemalja po broju dolazaka u 2021. godini

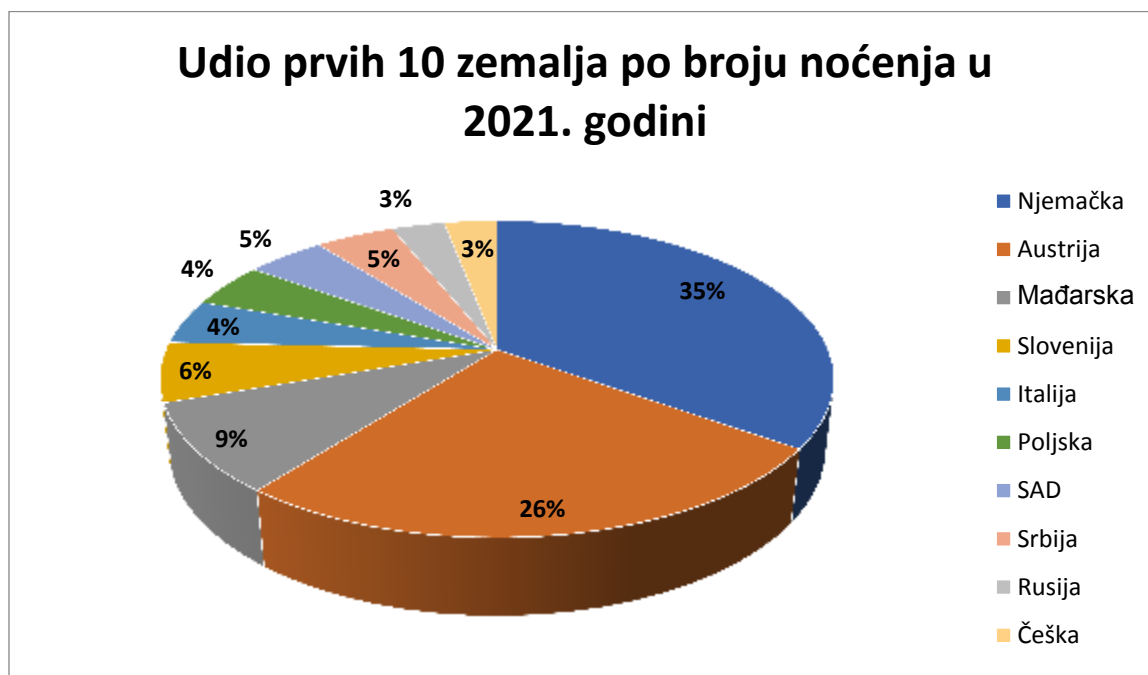

Izvor: samostalna obrada autora prema podacima sa stranice DZS-a (31.8.2022.)

U prethodnom grafikonu prikazano je prvih 10 zemalja po broju dolazaka u grad Opatiju u 2021. godini. Najviše dolazaka u grad Opatiju ostvarila je Austrija sa 38 668 dolazaka, na drugom mjestu je Njemačka sa 36 182 dolaska. Nadalje slijede Mađarska sa 11 937 dolazaka, Slovenija sa 11 689 dolazaka, Italija sa 10 535 dolazaka, Srbija sa 5 211 dolazaka, Švicarska sa 5 186 dolazaka, Poljska sa 4 887 dolazaka, SAD sa 4 702 dolaska. Na desetom mjestu nalazi se Češka sa 3 763 dolaska.

Kada gledamo udio u dolascima u grad Opatiju, Austrija je ostvarila udio od 16%, Njemačka je ostvarila udio od 15% ukupnih dolazaka. Zatim slijede Mađarska i Slovenija sa udjelom od 5%, Italija sa udjelom od 4%, Srbija, Švicarska, Poljska i SAD sa udjelom od 2%. Na Zadnjem mjestu od država sa najvećim brojem dolazaka u grad Opatiju nalazi se Češka, također sa udjelom od 2% dolazaka.

Grafikon 6: Udio prvih 10 zemalja po broju noćenja u 2021. godini

Izvor: samostalna obrada autora prema podacima sa stranice DZS-a (31.8.2022.)

U prethodnom grafikonu prikazan je udio prvih 10 zemalja po broju noćenja u 2021. godini.

Najviše noćenja u gradu Opatiji ostvarili su turisti iz Njemačke sa ukupno 195 469 ostvarenih noćenja. Druga po redu je Austrija sa 146 224 ostvarenih noćenja. Nadalje slijede Mađarska sa 47 120 noćenja, Slovenija sa 29 862 noćenja, Italija sa 28 057 noćenja, Poljska sa 27 161 ostvarenih noćenja, SAD sa ukupno 22 780 noćenja i Srbija sa 22 636 noćenja u gradu Opatiji. Na posljednja dva mjesta po broju ostvarenih noćenja nalaze se Rusija sa 18 713 i Češka sa 17 041 ostvarenih noćenja.

Kada gledamo udio u dolascima, Njemačka je ostvarila udio od 23% ostvarenih noćenja. Na drugom mjestu je Austrija sa udjelom od 17% ostvarenih noćenja, zatim slijede Mađarska sa udjelom od 6%, Slovenija sa udjelom od 4%, Italija, Poljska, SAD, i Srbija sa udjelom od 3%, ostvarenih noćenja u gradu Opatiji. Na devetom mjestu je Rusija sa udjelom od 2% ostvarenih noćenja, dok se na zadnjem, desetom mjestu nalazi Češka, također sa udjelom od 2% ostvarenih noćenja u gradu.

4.3. Analiza dionika

Analiza dionika obuhvaća gospodarski sektor, civilni sektor i javni sektor.

4.3.1. Javni sektor

U javni sektor grada Opatije spadaju sve ustanove i organizacije koje su u državnom vlasništvu ili u vlasništvu grada Opatije. U javni sektor grada spadaju četiri srednje škole, a to su obrtnička škola, ugostiteljska škola, hotelijersko-turistička škola, te Gimnazija Eugena Kumičića. Grad ima jednu osnovnu školu, a to je „Osnovna škola Rikard Katalinić Jeretov“. Program predškolskog odgoja grada Opatije organiziran je u 4 objekta, a to su Vrtić Opatija, Volosko, Veprinac i Ičići. Spomenutim ustanovama osnivač je grad Opatija, dok srednjim školama i ostalim obrazovnim institucijama nije osnivač, ali prati i sudjeluje u rastu i radu spomenutih institucija.

U javni sektor grada također spadaju Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Jean Monet Međusveučilišni Centar izvrsnosti Opatija, te udruga MIPRO-udruga za informacijsku, komunikacijsku i elektroničku tehnologiju sa sjedištem u Rijeci. Važan je i Sportski savez grada Opatije kojeg čine 34 različite udruge iz olimpijskih i neolimpijskih sportova.

Kada je riječ o kulturi grada Opatije važno je spomenuti Hrvatski muzej turizma čije se sjedište nalazi u prostorima najstarije Opatijske vile Angiolline. Osnivači Hrvatskog muzeja turizma su u jednakim omjerima Republika Hrvatska i grad Opatija. Festival Opatija je ustanova koju je osnovao Grad Opatija u svrhu obogaćivanja kulturno-umjetničkog života u Opatiji te zadovoljenja potreba na području kulture građana, ali i samih posjetitelja. Također, zadatak ustanove je da se bavi organizacijom, promidžbom i posredovanjem u oblasti kulture.

U javni sektor grada spada i gradska knjižnica i čitaonica Viktor Car Emin, te razne manifestacije koje se održavaju u gradu, a neke od njih su Advent u Opatiji, Dan grada Opatije, Mandrač. RetrOpatija, Bečki tjedan, Marunada, Dječji karnevalski korzo, Festival vatrometa i druge.

4.3.2. Civilni sektor

Grad Opatija podržava i financira sve aktivnosti koje su u djelokrugu civilnog društva. Odnosno, aktivnosti iz područja zaštite i okoliša, zaštitu ljudskih prava, razvoj mladih i djece te ostale koji imaju za cilj veću kvalitetu života i povećanje standarda. Grad je poznat kao „Prijatelj djece“, te mu je 2020. godine za to dodijeljeno priznanje.

Važne udruge na području grada Opatije su: javno vatrogasna postrojba Opatija koja se sastoji od 4 jedinice lokalne samouprave(Matulji, Opatija, Lovran, M.Draga), društvo Naša djeca, športski savez grada Opatije, Crveni križ, planinarsko društvo Opatija te lovačko društvo „Lane“. Ostale udruge koje su od izričitog značaja za razvoj grada Opatije i spadaju u djelokrug njenog rada su Udruga Žmergo, Udruga „Moji Ičići“, Folklorni ansambl Zora, Teniski klub Opatija, Nogometni klub Opatija, Udruga umirovljenika i Jedriličarski klub Opatija.

4.3.3. Gospodarski sektor

Gospodarstvo grada Opatije obilježeno je djelatnošću pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića, trgovinom na veliko i malo, uslužnim djelatnostima, te prijevozom i skladištenjem. Turizam je definitivno najvažniji segment gospodarstva grada Opatije, obzirom da je to grad u kojem turizam djeluje već 170 godina, te je upravo u Opatiji izgrađen prvi hotel na hrvatskom djelu Jadrana, a to je hotel Kvarner.

Opatija danas predstavlja turističku destinaciju u kojoj najviše turista odsjeda upravo u hotelima, te je od izrazite važnosti ulaganje u njih. Uz turizam, u čijem sektoru je ostvarena većina rezultata, Opatijsko gospodarstvo se najvećim djelom oslanja i na uslužne djelatnosti. Prema podacima iz 2012. godine trgovinom se bavilo 136 tvrtki , te INA trgovina s dvije benzinske postaje. Također u ovom sektoru je zaposleno oko 11,7% ukupno zaposlenih, što potvrđuje izrazitu važnost ove grane za gospodarstvo grada Opatije.

Prema zadnje dostupnim podacima iz 2021. godine indeks razvijenosti grada Opatije iznosio je 111, 5%. Putničke agencije, trgovina na malo, priprema i usluživanje hrane i pića te smještaj četiri su temeljne grane turističkih djelatnosti u području turizma grada Opatije.

Djelatnosti koje su najmanje razvijene na području grada Opatije s obzirom na njihov potencijal su ribarstvo, šumarstvo te poljoprivreda.

Najznačajnije tvrtke na području obavljanja ovih djelatnosti su Parkovi d.o.o., Hrvatske šume i Šumarija Opatija. Kada su u pitanju prijevoz i skladištenje, povoljnim rezultatima ovih djelatnosti najviše su doprinjeli: Neoprom d.o.o., Liburnia pomorska agencija d.o.o., te Liburnia parking d.o.o.

Pravne osobe koje su od izričitog značaja za daljnji gospodarski razvoj grada Opatije su trgovačka društva čiji je vlasnik ili suvlasnik Grad Opatija.

Neki od najznačajnijih trgovačkih društava su Liburnijske vode d.o.o., Zračna luka Rijeka d.o.o., Žičara Učka d.o.o., Opatija 21 d.o.o. i Komunalac d.o.o.

Za razvoj gospodarstva grada Opatije izrazito je značajna i trgovina koja prema podacima iz 2020. godine sadrži petinu ukupnog broja zaposlenih Grada Opatije, te nešto više od trećine ukupnih prihoda.

U 2020. godini u sektoru trgovine bilo je zaposleno 572 osobe, a njome se bavilo ukupno 158 poduzetničkih subjekata. Također u 2020. godini u Opatiji je bilo aktivno 775 trgovačkih društava.

Važno je napomenuti da Grad Opatija posjeduje jedinicu za unutarnju reviziju i četiri upravna odjela. Tu se ubrajaju: Upravni odjel za financije i društvene djelatnosti, Upravni odjel za komunalni sustav i zaštitu okoliša, Upravni odjel za prostorno uređenje i Upravni odjel za lokalni politički sustav.

U budućnosti je cilj grada smanjenje aktivnosti koje ovise isključivo o turizmu, te postepeno razvijanje ostalih grana koje su kompatibilne turizmu. Neke od tih grana su ribarstvo i eko poljoprivreda.

4.4. Analiza okruženja

Grad Opatija okružen je na sjeveru s općinom Matulji, te malim dijelom s gradom Rijeka, na zapadu graniči s istarskim općinama, na jugu s općinom Lovran i jednim malim dijelom s općinom Mošćenička Draga, dok ju s istočne strane okružuje more.

Tablica 7: Dolasci i noćenja u okruženju za 2019. godinu

MJESTO	DOLASCI	NOĆENJA
Matulji	17 919	86 453
Rijeka	162 162	407 677
Lovran	98 321	376 780
Mošćenička Draga	52 288	258 975

Izvor: Samostalna izrada autora, prema podacima sa stranice DZS-a (29.8.2022.)

Prema analizi iz tablice vidljivo je da je najveći uspjeh u 2019. godini ostvario grad Rijeka sa 162 162 dolaska i 407 677 noćenja, zatim slijedi općina Lovran sa 98 321 dolaskom te 376 780 noćenja. Mošćenička Draga je ostvarila 52 288 dolazaka i 258 975 noćenja. Općina Matulji je ostvarila najmanje, odnosno 17 919 dolazaka i 86 453 noćenja u 2019. godini prema vidljivim podacima.

Tablica 8: Dolasci i noćenja u okruženju za 2020. godinu

MJESTO	DOLASCI	NOĆENJA
Matulji	10 035	51 050
Rijeka	59 827	185 088
Lovran	27 713	127 557
Mošćenička Draga	21 540	129 606

Izvor: samostalna izrada autora prema podacima sa stranice DZS-a (29.8.2022.)

S obzirom na rezultate tablice vidljivo je da je i u 2020. godini najveći uspjeh ostvario grad Rijeka sa 59 827 dolazaka i 185 088 noćenja. Što se tiče dolazaka prednjači Lovran sa 27 713 dolazaka, zatim slijedi Mošćenička Draga sa 21 540 dolazaka, te Matulji sa 10 035 dolazaka. Kada se govori o noćenjima situacija je malo drugačija, naime odmah iza Rijeke najviše noćenja ostvareno je u Mošćeničkoj Dragi, dok su najmanji uspeh ostvarili Matulji.

Tablica 9: Dolasci i noćenja u okruženju za 2021. godinu

MJESTO	DOLASCI	NOĆENJA
Matulji	14 936	75 317
Rijeka	107 087	320 869
Lovran	51 595	233 431
Mošćenička Draga	40 044	216 642

Izvor: samostalna izrada autora prema podacima sa stranice DZS-a (29.8.2022.9)

Prema vidljivim podacima u 2021. godini najveći uspjeh ostvario je grad Rijeka. Naime, destinacija je ostvarila 107 087 dolazaka, te 320 869 noćenja. Nakon Rijeke slijedi Lovran, zatim Mošćenička Draga i na kraju dolazi općina Matulji, sa ostvarenih 14 936 dolazaka i 75 317 noćenja u destinaciji.

S obzirom na prethodne analize može se zaključiti da je 2019. godina bila rekordna kada su u pitanju dolasci i noćenja u spomenute destinacije. U 2020. godini zabilježen je značajan pad koji se dogodio kao posljedica pandemije COVID-19 koja je zahvatila i na spomenuto razdoblje „usporila“ cijeli svijet, pa tako i našu zemlju, bilo da se govori o turizmu ili bilo kojoj drugoj djelatnosti. Kada se kriza smanjila, te su stroge mjere i zabrane kretanja popustile, bio je vidljiv i značajan pomak kada su u pitanju kretanja turista. S obzirom na to u 2021. godini zabilježen je značajan porast kod dolazaka i noćenja turista u usporedbi sa prethodnom, 2020. godinom.

5. SWOT ANALIZA

U swot analizi biti će prikazane snage, slabosti, prilike i prijetnje za razvoj Grada Opatije, kako bi se dobio što jasniji uvid u trenutnu situaciju te pronašla rješenja za daljnji razvoj.

Tablica 10: SWOT analiza perspektiva razvoja Grada Opatije

SNAGE	SLABOSTI
Bogata ponuda smještajnih kapaciteta- grad ima vrlo opsežnu ponudu visoko kategoriziranih hotela i objekata obiteljskog smještaja.	Visoka sezonalnost- Najviše dolazaka i noćenja turista, kao i zapošljavanja nove radne snage događa se u ljetnim mjesecima.
Povoljna klima- klima u Opatiji je umjerena mediteranska, a karakteriziraju je blage zime i ugodna ljeta. Opatija ima relativno stabilnu temperaturu i svježe noći bez ljetnih sparina.	Nedostatne mjere za poticaj cjelogodišnjeg poslovanja- Nedovoljno inovativnih i uspješnih ideja za poticanje cjelogodišnjeg poslovanja te smanjenje sezonalnosti.
Razvijene manifestacije- raznolika ponuda već poznatih tradicionalnih opatijskih manifestacija (Retropatija, Advent u Opatiji, Ljetna pozornica Grada Opatije...)	Siromašna ponuda gradskih plaža- Plaže nisu uređene u skladu s trendovima i potrebama potrošača te nedostaje sadržaja i aktivnosti koji bi privukli potencijalne potrošače.
Razvijen zdravstveni turizam- Opatija dugi niz godina ima vrlo dobro razvijen zdravstveni turizam koji je jedan od važnijih razloga dolaznosti u destinaciju.	Poprilično visoki troškovi života- Izrazito visoke cijene nekretnina te općenito osnovnih životnih potreba, a nedovoljna primanja građana.
Povoljan geoprometni položaj- Opatija ima vrlo dobru geoprometnu povezanost i najbliži izlaz na more, na čak 500 metara udaljenosti od kulturnih i emitivnih europskih gradova, kao što su Beč, Milano i Munchen.	Nedovoljno zabavnih sadržaja namijenjenih mlađoj populaciji- Većina manifestacija koje se održavaju u gradu svojim sadržajem prilagođenije su populaciji srednje životne dobi.
Prirodni resursi- grad obiluje parkovima i šetnicama, ima predivnu obalu zbog koje vrijedi posjetiti destinaciju, vrlo vrijedan resurs, Park prirode Učku.	Starenje stanovništva- Ostanak stanovnika starije životne dobi u gradu zbog sigurnosti i navike, dok mladi migriraju izvan grada u potrazi za destinacijama povoljnijim za život.

PRILIKE	PRIJETNJE
<p>Nove ponude na šetnicama- Inovativna ideja koju je osmislila Turistička Zajednica Grada Opatije je virtualna šetnja obalom, odnosno šetnicom Lungomare, koja privlači sve više posjetitelja u destinaciju, odnosno nakon predivnih prizora u virtualnom svijetu mnogi se odlučuju za fizički dolazak u samu destinaciju.</p>	<p>Financijska sredstva za realizaciju svih potrebnih aktivnosti- Potrebno je osigurati financijska sredstva za realizaciju već započetih projekata te onih koji su tek najavljeni.</p>
<p>Stvaranje jedinstvene turističke ponude- Potrebno je što bolje iskoristiti prirodne, kulturne i antropogene resurse kojima grad raspolaže u kombinaciji sa specifičnim oblicima turizma, posebice zdravstvenog turizma koji je u ovoj destinaciji vrlo tražen sam po sebi.</p>	<p>Neusklađenost turističke ponude sa suvremenim turističkim trendovima- Turistička ponuda još uvijek nije dovoljno modernizirana i u koraku s novim trendovima.</p>
<p>Informiranje građana i poticanje njihovog uključivanja u razvoj grada- Potrebno je organizirati i osmisliti što bolje oglašavačke kanale preko kojih će se građani moći što bolje informirati o aktualnim dešavanjima u destinaciji, te iznositi svoje prijedloge vezane za poboljšanje kvalitete ponude Grada Opatije</p>	<p>Pretežno starije stanovništvo- Zbog visokih cijena nekretnina mladi migriraju izvan granica grada u potrazi za prihvatljivijom ponudom, te u gradu ostaje starije stanovništvo koje je tamo već izgradilo život.</p> <p>Pandemija covid-19- Pandemija je vrlo nepredvidiva i ne zna se hoće li se ponovo desiti kriza uzrokovana strogim mjerama koje dolaze kao posljedica ovog virusa. Upravo iz tog razloga svi planovi i strategije Grada Opatije ovise upravo o njenom razvoju.</p>

Izvor: samostalna obrada autora prema programu rada i financijskom planu TZG Opatije za 2021. i 2022. godinu te službenoj stranici Grada Opatije (16.9.2022.)

6. UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA HRVATSKI TURIZAM U 2022. GODINI

Pandemija Covid 19 uzrokovala je neviđene poremećaje u raznim dimenzijama suvremenog života. Osim očite neizvjesnosti i neznanja o aktualnom stanju što se tiče utjecaja na organizam čovjeka te povećanja stope oboljenja i nažalost u velikom omjeru smrti, isto se reflektirano na sve gospodarske, političke i društvene procese. Promatrano sa gospodarskog aspekta, poremećaji su nastali u svim sferama: proizvodnji, nabavi i logistici te prodaji. Proizvodnja je bilježila ogromne gubitke obzirom da tvornice nisu radile zbog učestalih oboljenja radne snage te zbog poremećaja u nabavi roba. Promet se na globalnoj razini zaustavio zbog neznanja o širenju virusa te također zbog smanjenja radne snage koja je sirovine pribavljala i prevozila. Sve navedeno posljedično je utjecalo na cijenu proizvoda te samu prodaju obzirom da je aktivno stanovništvo bilo manje skloni potrošnji svih roba koje nisu smatrane nužnima. Isto je reflektirano na turizam, što je za Hrvatsku bilo posebno otežavajuće obzirom da veći dio BDP-a upravo ovisi o toj gospodarskoj grani.

Kriza uzrokovana Covid – 19 pandemijom ugrožava same temelje turističkog gospodarstva, odnosno¹³ :

1. iznos diskrecijskog dijela dohotka koji se troši na turizam i putovanja se smanjuje zbog globalne gospodarske krize i pada BDP-a većine razvijenih zemalja koje su istodobno i glavna emitivna tržišta
2. smanjuje se prometna povezanost emitivnih i receptivnih turističkih regija zbog uspostave epidemioloških mjera usmjerenih na suzbijanje brzog širenja bolesti i destinacije su sve teže dostupne ili nisu dostupne uopće
3. smanjuje se i sloboda kretanja građana unutar matične države što dovodi do smanjenja domaće potražnje
4. bolest COVID-19 najviše ugrožava starije dobne skupine (65 godina i više, tzv. „srebrene pantere“) koje su do sada bili jedan od najvažnijih tržišnih segmenata za produženje turističke sezone a koji će vjerojatno ubuduće biti znatno manje skloni putovanjima pa će se samim time i produbiti problem sezonalnosti, koji muči ne samo hrvatski turizam nego i turizam svih zemalja čija se ponuda temelji na turizmu „sunca i mora“

¹³ Institut za turizam, Damir Krešić & Josip Mikulić: Scenarij faznog pristupa oporavku turističkog tržišta nakon COVID-19 pandemije, Krešić-D_Mikulić-J_2020.pdf (iztzg.hr), (28.08.2022.)

5. narušava se povjerenje između turističke ponude i potražnje, što je možda i najveći problem s obzirom na to da se povjerenje dugo gradi i lako se gubi, ali to predstavlja očekivanu reakciju ljudi na nekontrolirano i brzo širenje nove, nepoznate i potencijalno smrtonosne zarazne bolesti.

U sljedećoj tablici prikazan je trend promjene broja dolazaka i broja noćenja turista te visina ostvarenih prihoda kroz period od 2015. do 2021. godine gdje su jasno vidljive sve od prethodno navedenih značajki:

Tablica 11: Turizam u Republici Hrvatskoj od 2015. do 2021. godine

GODINA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj dolazaka(u mil.)	14,2	15,5	17,4	18,7	19,6	7,0	13,8
Broj noćenja(u mil.)	71,4	77,9	86,2	89,7	91,2	40,8	84,1
Prihod od turizma(u mlrd. EUR)	7,2	8,1	9,0	9,5	10,5	4,8	9,1

Izvor: vlastita izrada autora prema podacima sa stranice Ministarstvu turizma i sporta,

<https://mint.gov.hr/> (28.8.2022.)

Prema prikazanome, pod utjecajem virusa Covid 19 u 2020. godini vidljiv je drastičan pad zbog brojnih zatvaranja te ograničavanja slobodnog kretanja. Na Jadranskoj obali ima veći broj lokacija koje imaju isključivo karakteristiku „party“ mjesta zbog klubova i kafića koje nisu ostvarile ni 20% svojeg potencijala. U strukturi posjetitelja, najveći udio zauzimaju turisti iz Njemačke, a zatim Austrije, Poljske i Slovenije obzirom da su to sve auto turisti koji dolaze na Jadransku obalu zbog blizine i dobre prometne povezanosti. Iako je turistička sezona u 2021. godini započela nešto kasnije nego proteklih godina, dolazi do oporavka turizma u svim segmentima zahvaljujući umjereno restriktivnim mjerama koje je uvela Vlada Republike Hrvatske. Općenita klima vezana uz saznanje o Covid 19 virusu se popravila, virus je prihvaćen kao „onaj koji je tu došao da ostane“ te su usvojeni načini kako se nositi sa njime. Turistički kapaciteti djelomično su bili otvoreni, provedena su brojna testiranja u tijeku turističke sezone 2021. te se nisu pojavila žarišta koja bi označila neodgovorno ponašanje turista ili pružatelja turističkih usluga. Povećao se broj dolazaka i noćenja te se popravila i

bilanca što je veliki pozitivni korak u oporavku gospodarstva cijele zemlje. Unatoč velikom broju posjetitelja godišnje hrvatski turizam je izuzetno sezonalan te se u ljetnih mjesecima uključivo sa pred sezonom i post sezonom ostvaruje većina turističkog prometa. U zimskim mjesecima ostvaruje se tek 1% godišnjeg turističkog prometa iako postoji i gorski dio zemlje koji bi mogao ponuditi zimski turizam, no on nije razvijen niti ima ponudu kakva karakterizira ljetne mjesece. Prema rezultatima ostvarenim u 2021. godini i na razvoj saznanja o Covid – 19 virusu i odnosu prema restrikcijama te dinamici života koji se vratio na staro, postojala su velika očekivanja o ostvarenju razine opće turističke aktivnosti u 2022. godina sukladno ostvarenim rezultatima u 2019. godinu koja je prethodila krizi i zabilježila do tada rekordne rezultate. U Hrvatskoj je tijekom prvih sedam mjeseci 2022. godine ostvareno 10,3 milijuna dolazaka i 54,3 milijuna noćenja, odnosno 60 posto više dolazaka i 46 posto više noćenja nego li u istom razdoblju protekle godine. Pri tome su strani turisti ostvarili 47,8 milijuna noćenja, dok su domaći turisti ostvarili 6,6 milijuna noćenja. U odnosu na 2019. godinu ostvareno je 89 posto dolazaka i 95 posto noćenja ostvarenih u istom razdoblju 2019. godine.¹⁴

Najviše je turističkih noćenja ostvareno u Istarskoj (15,8 milijuna), Splitsko-dalmatinskoj (9,9 milijuna) i Primorsko-goranskoj županiji (9,5 milijuna). Zatim slijede Zadarska županija (7,7 milijuna noćenja), Dubrovačko-neretvanska (4,1 milijuna) te Šibensko-kninska županija (3,4 milijuna). Promatrajući rezultate destinacija, najviše je noćenja od početka godine ostvareno u Rovinju (2,4 milijuna), Dubrovniku (2 milijuna), Poreču (1,9 milijun), Splitu (1,6 milijuna) i Umagu (1,5 milijuna). Gledano prema tržištima, od početka godine najveći broj noćenja ostvarili su strani gosti iz Njemačke (11,4 milijuna), Slovenije (6 milijuna), Austrije (4,4 milijuna), Poljske (3,5 milijuna), Češke (3,5 milijuna), Slovačke (1,9 milijuna) i Ujedinjene Kraljevine (1,9 milijuna). Prema vrsti smještaja najviše noćenja ostvareno je u objektima u domaćinstvu (20,2 milijuna), hotelima (12,2 milijuna) i kampovima (10,9 milijuna).¹⁵

Kroz naredne turističke sezone očekuje se apsolutni oporavak turističkog gospodarstva te povratak turista. No prilikom ostvarenja rezultata potrebno je imati i jasno definiranu viziju razvoja turizma, koje su ciljne skupine i koja je ponuda za njih te više voditi računa o održivom turizmu.

¹⁴ Ministarstvo turizma i sporta, <https://mint.gov.hr/> (28.8.2022.)

¹⁵ Ministarstvo turizma i sporta, <https://mint.gov.hr/> (28.8.2022.)

7. PERSPEKTIVE I OGRANIČENJA RAZVOJA TURIZMA GRADA OPATIJE U BUDUĆNOSTI

Mogućnosti i uvjeti razvoja turizma u gradu Opatiji izrazito su povoljne. Ima izuzetno povoljan geoprometni položaj te je blizu većine emitivnih središta, a ponudu smještaja, hrane i pića karakterizira visoki standard koji privlači određenu klijentelu više platežne moći. Uz navedeno sama lokacija daje mnogobrojne mogućnosti za aktivni odmor u prirodi čime se potencijalno može dodatno razviti segment zdravstvenog turizma s obzirom na dobru klimu koju može zahvaliti položaju na obali te smještaju podno Učke. Sve navedeno samo su neke od komparativnih prednosti ove destinacije u odnosu na druga mjesta duž jadranske obale. Opatija ima sve predispozicije da održi status moderne hotelske destinacije. Njenu postojeću turističku ponudu karakterizira ponuda vrlo visoke kvalitete, uglavnom sa četiri ili većinom sa pet zvjezdica te je ista tendencija kvalitete usluge i u perspektivi razvoja. Usluga treba biti dostupna 24 sata i kroz sva četiri godišnja doba. Konkretno, turizam u Opatiji treba se graditi na kombinaciji ponude prirodnih resursa, tradicijskih vrijednosti, vrhunskih sadržaja i profesionalnih kadrova. Ponuda mora sadržavati kombinaciju odmora i opuštanja uz zabavne i kulturne sadržaje te sa mogućnostima sporta i rekreacije. U promatranju razvoja turizma grada Opatije dodatno se profilirala perspektiva razvoja poslovnog, odnosno kongresnog turizma. To je sasvim nova niša koja može van sezone generirati dodatne prihode za hotele i hotelske sadržaje a koji svi imaju adekvatne prostore. Poslovni turizam ima utjecaj na razne tercijarne djelatnosti, a posebice na hotelijerstvo, ugostiteljstvo i trgovinu. Također ovaj oblik turizma ima velike ekonomsko-financijske učinke koji se odražavaju kroz povećanje izvanpansionske turističke potrošnje, veću ponudu usluga i djelatnosti u odnosu na one koje koriste sudionici odmorišnog turizma, veću potrošnju sudionika raznih kongresa i skupova u odnosu na potrošnju drugih oblika turizma. Upravo zato se treba usredotočiti na ključne nedostatke u dosadašnjem razvoju poslovnog turizma, te ih unaprijediti kako bi se povećali prihodi, te broj dolazaka turista usmjerenih na ovaj oblik turizma. Grad Opatija raspolaže dobrim promocijskim materijalima, kampanjama i aktivnostima. Kroz promidžbu upoznaje domaće i inozemne turiste s programom i aktivnostima koje nudi. Upravo iz tih razloga potrebno je osigurati snažnije promotivne aktivnosti, poboljšati pružanje informacija, te distribuciju materijala s obzirom na mogućnosti koje pruža online tehnologija današnjeg vremena. Uspješnost cjelogodišnjeg poslovanja turizma u gradu Opatiji može se poboljšati na način da se više pažnje pridaje područjima koja nisu turistički razvijena. To se može postići sufinanciranjem osmišljenih manifestacija ili poduzetničkih ideja za spomenuta turistički

nerazvijena područja. Cilj je povećati broj posjeta u ruralnim područjima, te povećati prodaju i proizvodnju specifičnih proizvoda i usluga koje to mjesto nudi. Uz krajnji rezultat-očuvanja identiteta tog mjesta. Unatoč turističkoj tradiciji koja broji više od 170 godina, grad Opatija i dalje ima izraženu sezonalnost. *U velikoj konkurenciji Opatija se mora suočiti s izazovom zaokreta prema novom razvojnem i marketinškom ciklusu pri čemu treba posebno naglasiti stvaranje dodatne vrijednosti prilagođavajući se potrebama, očekivanjima i navikama turista.*

16

¹⁶ Program rada TZG Opatija za 2018.godinu, str. 2

8. ZAKLJUČAK

Grad Opatija je jedan od poznatijih i više posjećenih gradova na Kvarneru. Svojom prometnom dostupnošću omogućuje dolazak turista iz cijeloga svijeta. Klimom, čistim morem te povijesnim i prirodnim atrakcijama privlači turiste tokom cijele godine, te zbog toga broj dolazaka i noćenja raste svake sezone. U gradu vlada neravnomjerna naseljenost stanovništva. Također većina populacije je starije životne dobi, što gradu Opatiji daje etiketu grada u kojem nema atraktivnosti i ponude koja bi mogla zadovoljiti zahtjeve mlađih generacija. To je problem za koji se je potrebno pobrinuti u budućnosti uvođenjem odgovarajućeg sadržaja za mlade.

Jedan od problema ove destinacije je sezonalnost turizma, odnosno najveći postotak dolazaka i noćenja u destinaciji događa se upravo u ljetnim mjesecima. Cilj za budućnost je učiniti Grad Opatiju cjelogodišnjom destinacijom. Najznačajniji motiv dolazaka turista u destinaciju zasigurno je zdravstveni turizam, koji se uz kongresni odvija i tijekom ostatka godine s obzirom na specijalnu bolnicu „Thalassotherapie“ namijenjenu za liječenje srčanih i plućnih oboljenja i reumatizma koja je vrlo cijenjena u Hrvatskoj i svijetu kada je u pitanju ovaj oblik liječenja. Razvojem kulturnog turizma sezonalnost Opatije bi se smanjila, povećao bi se broj zaposlenika u turizmu te bi samim time destinacija postala konkurentnija.

Kada je riječ o COVID-19 pandemiji, može se zaključiti da je u 2020. godini turizam podnio značajne šokove. Ukupan broj noćenja turista stranih i domaćih iznosio je ukupno 7 milijuna dolazaka koji su rezultirali s 40,9 milijuna noćenja u 2020. godini što odražava znatan pad. U 2019., pred kriznoj godini, hrvatski turizam bilježio je 108,64 milijuna noćenja. Oporavak turizma bilježi se kroz 2021 godinu te se pretpostavlja potpuni oporavak u 2022. godini.

Sa već razvijenim turističkim resursima Grad Opatija je povoljna destinacija za razvoj specifičnih oblika turizma. Uz dobre inovacije i ulaganja može postati vodeći grad na Jadranu.

POPIS LITERATURE

Stručna literatura

1. Bilen M., Ekonomsko- geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006.
2. Čorak S., Gatti p., Hendija Z., Hitrec T., Horak S., Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno, Znanstvena edicija Instituta za turizam, Institut za turizam, Zagreb, 2006.
3. Kušen E., Turistička atrakcijska osnova, Znanstvena edicija Instituta za turizam, Institut za turizam, Zagreb, 2002.
4. Majnarić M., Opatija, Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb, Tetrakis, Zagreb, 2005.

Internetske stranice

1. DZS, Statističke informacije 2022., Zagreb, 2022., <https://podaci.dzs.hr/media/dcpH1du5/stat-info-2022.pdf> (3.9.2022.)
2. Grad Opatija, <https://opatija.hr/> (15.8.2022.)
3. Institut za turizam, Čorak S., Gjurašić M., Covid-19: prijetnja i prilika za HR turizam, Zagreb, 2021., http://www.iztg.hr/files/file/RADOVI/KNJIGE/2021_e-knjiga_COVID-19_prijetnja-i-prilika-za-HR-turizam.pdf (28.8.2022.)
4. Kvarner Touristik, <https://www.kvarner-touristik.com/> (29.8.2022.)
5. Opatijska kolajnica, <https://opatijskakolajnica.opatija.hr/> (30.8.2022.)
6. Park prirode Učka, <https://www.pp-ucka.hr/> (16.8.2022.)
7. Poslovni turizam, <https://www.poslovniturizam.com/destinacije/opatija/1/> (28.8.2022.)
8. Program rada i financijski plan TZG Opatija za 2022. godinu, Opatija, 2021., https://www.visitopatija.com/storage/userfiles/files/Program%20rada%20i%20fin_%20plan%20za%202022_%20godinu.pdf (31.8.2022.)
9. Provedbeni program Grada Opatije za razdoblje od 2022. do 2025. godine, Grad Opatija, Opatija, 2021., <https://opatija.hr/wp-content/uploads/2022/01/Grad-Opatija-PLAN-PROVEDBE.pdf> (3.9.2022.)
10. Strateški plan jedinice za unutarnju reviziju u gradu Opatiji za razdoblje 2021.-2023.godine, Opatija, 2001., <https://opatija.hr/wp-content/uploads/2021/10/Strateski-plan-2021-do-2023.pdf> (29.8.2022.)
11. Visit Opatija, <https://www.visitopatija.com/hr> (15.8.2022.)

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1: Grad Opatija.....	3
Slika 2: Park Angiolina	6
Slika 3: Park prirode Učka	7
Slika 4: Glavna gradska plaža Slatina	8
Slika 5: Vila Angiolina.....	10
Slika 6: Ljetna pozornica Opatija.....	12

POPIS TABLICA

Tablica 1: Dolasci i noćenja prema vrsti smještaja za razdoblje 2019., 2020. i 2021. godine.	14
Tablica 2: Broj objekata i postelja u obiteljskom smještaju za razdoblje 2019., 2020. i 2021. godine	15
Tablica 3: Broj objekata i postelja u hotelima za razdoblje 2019., 2020. i 2021. godine	16
Tablica 4: Broj noćenja i dolazaka u 2019. godini.....	19
Tablica 5: Prosječni dani boravka u Opatiji od 01.01.2020. do 31.12.2021. godine	20
Tablica 6 : Broj dolazaka i noćenja u 2021. godini.....	20
Tablica 7: Dolasci i noćenja u okruženju za 2019. godinu	26
Tablica 8: Dolasci i noćenja u okruženju za 2020. godinu	26
Tablica 9: Dolasci i noćenja u okruženju za 2021. godinu	27
Tablica 10: SWOT analiza perspektiva razvoja Grada Opatije	28
Tablica 11: Turizam u Republici Hrvatskoj od 2015. do 2021. godine	31

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Gustoća naseljenosti st/km ² u gradu Opatiji	4
Grafikon 2: Udio noćenja u TZG Opatija prema dobnim skupinama od 2019.do 2021. godine	5
Grafikon 3: Udio u ukupnim noćenjima za 2021. godinu.....	17
Grafikon 4: Prosječan broj dana boravka u 2021.godini.....	17
Grafikon 5: Udio prvih 10 zemalja po broju dolazaka u 2021. godini.....	21
Grafikon 6: Udio prvih 10 zemalja po broju noćenja u 2021. godini	22